

HET NMF: NU EN IN DE KOMENDE JAREN

MEERJARENPLAN NMF 2018 – 2021

Uitgangssituatie: missie, visie en doelstelling

Het NMF bestaat bijna 30 jaar. In deze jaren heeft het NMF ruim 2.000 musici, meestal voor een lange periode, geholpen aan een muziekinstrument dat bij hen past. Door het in bruikleen geven van een instrument, heeft het NMF wezenlijk bijgedragen aan de talentontwikkeling van deze musici. Daarnaast heeft het een grote collectie Nederlandse instrumenten verzameld, zowel antieke instrumenten als nieuwbouw, die tezamen een prachtig overzicht geven van de Nederlandse vioolbouwgeschiedenis. Deze collectie heeft een museale waarde en is, na de collectie van het Haagse Gemeentemuseum, de grootste in zijn soort. Ten slotte heeft het NMF, door het jaarlijks organiseren van tientallen concerten en andere evenementen, een grote rol gespeeld bij het opbouwen van podiumervaring door zijn bruikleners.

Het huidige document geeft de uitgangspunten van het Meerjarenplan 2018-2021 weer.

1) Missie

Het NMF geeft professionele musici en talentvolle muziekstudenten een passend muziekinstrument in bruikleen.

2) Visie

Door steeds hogere prijzen voor muziekinstrumenten enerzijds en een verslechterende inkomenssituatie voor musici anderzijds, voorziet het NMF een groeiend tekort aan voor musici betaalbare instrumenten in het hogere prijssegment. Om dat tekort te ondervangen, streeft het NMF naar uitbreiding in het hogere prijssegment muziekinstrumenten. Door de groei van de collectie van het NMF in de laatste jaren, kunnen met name beginnende studenten binnen redelijke termijn aan een passend instrument worden geholpen vanuit het lagere prijssegment van de collectie. Het NMF streeft ernaar om dat deel van de collectie in kwalitatieve zin verder te blijven optimaliseren. De steeds omvangrijker geworden collectie vergt een grotere personele bezetting en een toename van beschikbare gelden ten behoeve van beheer en behoud.

3) Strategische doelstellingen

Het NMF heeft de komende 4 jaar de volgende strategische doelen:

- Het in kaart brengen van de toekomstige vraag naar passende instrumenten.
- Het optimaliseren van de collectie muziekinstrumenten, zodat het aanbod van het NMF zo goed mogelijk aansluit op de vraag naar muziekinstrumenten door de doelgroep.
- Het vergroten van de zichtbaarheid en de autoriteit van het NMF.
- Het verstevigen van de financiële basis om het NMF toekomstvaster te maken.

Belangrijk is dus het opbouwen, onderhouden en uitlenen van de juiste collectie instrumenten die voldoen aan de behoefte van de doelgroep. Daarbij spelen de volgende elementen in de komende jaren een belangrijke rol.

De aanvragers

- a. Het NMF richt zich op professionele musici en zij die dat willen worden (muziekstudenten). Dit is en blijft de doelgroep van het NMF. Het Nederlandse muziekleven wordt hiermee blijvend ondersteund. Het is belangrijk door onderzoek de omvang en samenstelling van de doelgroep te kunnen bepalen en op de behoeftes en wensen van de doelgroep in te kunnen spelen.

- b. Het alleen goed bespelen van een instrument zal niet meer genoeg zijn. Technische en muzikale kwaliteiten blijven de basis vormen, maar van een bruiklener wordt ook een visie over de eigen positie en ontwikkeling op de arbeidsmarkt verwacht. De richtlijnen voor de aanvraag van een instrument zullen daartoe aangepast moeten worden aan de nieuwe situatie.

De collectie

- c. Bij de aankoop van voor de collectie nieuwe instrumenten zal het accent in de komende jaren meer op instrumenten van een hoge kwaliteit (die geschikt zijn voor afgestudeerde musici) gelegd worden.
- d. Bij schenkingen van instrumenten wordt de mogelijkheid tot verkoop standaard vastgelegd, zodat het NMF in de toekomst flexibeler kan inspelen op wijzigingen in de samenleving en daarmee gepaard gaande wijziging van behoeftes.
- e. Om een overschot aan toetsinstrumenten in de collectie te voorkomen, zal een beleid worden ontwikkeld waardoor nieuwe soorten van bruikleen voor dit soort instrumenten mogelijk gemaakt worden. Naast voortzetting van bestaand beleid, worden ook andersoortige bruikleen door kamermuziekverenigingen, concertzalen, musea en dergelijke in overweging genomen.
- f. De wenselijkheid van opname in de collectie van andere (nog niet in de collectie voorkomende) soorten instrumenten (zoals klavecimbels) zal onderzocht worden, zodat de variatie in de collectie groter zal kunnen worden en meer verschillende musici geholpen kunnen worden. Daartoe zal een beleid ontwikkeld moeten worden waarbij potentiële aanvragers actief benaderd worden.
- g. Uitleen op projectbasis (dus voor korte termijn) zal toenemen, om meer musici de gelegenheid te geven te profiteren van de collectie van het NMF.
- h. Nieuwe ontwikkelingen in de instrumentbouw of in het gebruik van instrumenten zullen door het NMF gestimuleerd worden. Het NMF wil hier een leidende rol in gaan spelen.

De bruikleners

- i. De gemiddelde leeftijd van de bruikleners zal stijgen, doordat meer instrumenten van een hogere kwaliteit beschikbaar zullen komen, waardoor met name een oudere doelgroep zal kunnen worden ondersteund.
- j. In navolging van het groeiende aandeel buitenlanders op de conservatoria zal het aandeel buitenlandse bruikleners bij het NMF ook kunnen gaan groeien.
- k. Het spelniveau van de musici is de afgelopen jaren gestegen, en we verwachten dat deze ontwikkeling zich verder zal gaan doorzetten. Het NMF wil hier uiteraard op inspelen.

Bij het tweede statutaire doelstelling van het NMF, namelijk het NMF als mobiel museum en bewaker van cultureel erfgoed zijn de volgende elementen de komende jaren van belang.

Presentatie van de collectie

- a. Er zal een digitaal klankarchief ontwikkeld worden, zodat de collectie nog beter dan nu ontsloten kan worden. Niet alleen geluid: ook beeld zal daarbij een belangrijke rol gaan spelen.
- b. De samenwerking met andere organisaties zal in de komende jaren verder worden uitgebouwd, zodat daardoor meer Nederlanders kennis zullen kunnen nemen van de collectie van het NMF.

Het NMF als kenniscentrum

- c. De bij het NMF aanwezige kennis zal in toenemende mate publiek gedeeld worden en voor derden worden ingezet, onder meer door lezingen, presentaties en publicaties, zodat niet alleen NMF-musici, maar ook de hele Nederlandse samenleving daarvan kan profiteren.

Bij de derde statutaire doelstelling, namelijk het begeleiden van musici en het geven van educatie spelen de volgende ontwikkelingen een rol.

Concerten en evenementen

- a. Er zal in de komende jaren door samenwerking met andere partijen (zoals Natuurmonumenten) een stijging van het aantal concerten en evenementen zijn.

Communicatie

- b. Het contact met de bruiklener zal worden geïntensiveerd door het verder ontwikkelen van het “Mijn NMF” gedeelte van de website. NMF-musici zullen daarmee ook onderling beter kunnen communiceren en daardoor zelf meer belang hebben bij het onderhouden van contact met het NMF. Zodoende profiteren alle partijen hiervan.
- c. Het onderzoek naar huidige en toekomstige bruikleners zal worden uitgebreid, zodat nog beter op hun behoeftes en verlangens kan worden ingespeeld.

Voor het mogelijk maken van bovenstaande doelen, zijn voldoende inkomsten noodzakelijk. Op dat gebied zijn de volgende ontwikkelingen te verwachten.

Financiën en fondsenwerving

- a. Het NMF zal de wenselijkheid van de vorming van een aparte kring van jonge donateurs gaan onderzoeken, waarmee een jongere doelgroep kan worden aangesproken.
- b. Het NMF zal onderzoeken of er meer aandacht gegeven moet worden aan het tonen van de impact van donaties. Donateurs willen wellicht naast de concrete besteding van hun gelden, steeds meer ook het effect van deze besteding zien.
- c. Het NMF vindt het van essentieel belang contact met de donateurs optimaal te houden. Bij het contact met de donateur blijft daarom de persoonlijke component van wezenlijk belang. Hoe dat zo goed mogelijk te doen in een groeiende organisatie, is een van de uitdagingen waarvoor het NMF staat.
- d. De effectiviteit van het huidige systeem van donatiemogelijkheden zal opnieuw onderzocht worden.
- e. Steeds vaker doet het NMF een beroep op vrijwilligers. De opdracht aan het NMF voor de komende jaren is dat uitbreiding van het vrijwilligersbestand geen negatieve impact heeft op de persoonlijke band tussen donateur en NMF. Vrijwilligers zullen daarom goed moeten worden opgeleid en begeleid.

Het NMF heeft zich in de 30 jaar van zijn bestaan ontwikkeld tot een fonds, dat door de omvang van zijn collectie enerzijds en de expertise van zijn medewerkers anderzijds gegroeid is tot een factor van wezenlijke betekenis in het Nederlandse muziekleven. Het is de ambitie van het NMF dit belang in de komende jaren verder uit te breiden om zodoende meer musici nog beter te kunnen helpen.

1 SWOT-analyse van het NMF

Strengths

- Er is relatief weinig concurrentie voor wat betreft de doelstelling
- Er is in de loop der jaren veel expertise opgebouwd
- Het NMF heeft een laagdrempelige uitstraling
- Het is een kwalitatief hoogstaande organisatie
- Het NMF is een betrouwbare organisatie gebleken
- Het NMF blijkt een gewilde samenwerkingspartner te zijn
- De organisatie is klein en dus flexibel
- Er is een grote collectie waardevolle instrumenten opgebouwd
- Er is een grote en diverse groep bruikleners en ex-bruikleners die ingezet kunnen worden
- Voor donateurs is er een tastbaar resultaat van hun steun

Weaknesses

- Het NMF heeft nog steeds te weinig naamsbekendheid, met name buiten de professionele muziekwereld
- Het doel ontbeert doorgaans een *matter of urgency*
- De impact van bruikleen is niet in alle gevallen goed meetbaar
- Er is een relatief kleine doelgroep van donateurs door het beperkende stempel van klassieke muziek
- Het NMF is een kleine, dus in bepaalde opzichten kwetsbare organisatie
- Het NMF is in hoge mate afhankelijk van donaties (met name ook in de vorm van nalatenschappen), die naar hun aard variabel en moeilijk te voorspellen zijn
- Een groot deel van de inkomsten kan geormerkt zijn.

Opportunities

- Het is belangrijk de impact van het werk van het NMF beter zichtbaar te maken
- Er is een groeiende groep van ouderen met groot vermogen, die potentieel donateur kunnen zijn
- Het opzetten van een groep jonge donateurs kan een nieuwe inkomstenbron opleveren
- Toename van naamsbekendheid kan veel effect opleveren
- Met het wegvallen van overheidssteun aan de culturele sector wordt het belang van het NMF voor het muzikleven groter
- Het NMF kan haar kennis nog meer en beter delen

Threats

- Er zit een gevaar in het onvoldoende kunnen aanpassen aan nieuwe ontwikkelingen
- Het marginaliseren van klassieke muziek in de samenleving kan negatieve consequenties hebben voor de positie van het NMF
- Meer concurrentie van andere (muzikale) Goede Doelen

2 De doelgroep van het NMF: de aanvragers

De doelgroep van het NMF is en blijft de (toekomstige) professionele musicus. Amateurs vallen daar dus niet onder, niet omdat het NMF amateurs niet belangrijk vindt, maar omdat het ter beschikking staande budget dwingt om een keuze te maken. En bovendien zijn voor amateurs voldoende instrumenten tegen een lage prijs beschikbaar, zodat de noodzaak van ondersteuning er op dit gebied niet is. Een uitbreiding van de taken van het NMF is eerder te verwachten door een vergroting van het aanbod van diensten aan de bestaande doelgroep dan aan uitbreiding van de doelgroep zelf.

Aanvragers dienen te voldoen aan een aantal criteria. Niet iedere musicus komt zomaar in aanmerking voor een NMF-instrument. Zo dienen zij een realistische vraag te hebben, moeten ze voldoen aan gestelde kwaliteitsnormen en moeten ze zelf niet in staat zijn een instrument aan te schaffen. Ook wordt er verwacht dat potentiële bruikleners een visie hebben op hoe de eigen ontwikkeling gestimuleerd kan worden, uitgaande van het feit dat muzikale capaciteiten alleen niet genoeg zijn om te slagen als professioneel musicus. Het alleen goed bespelen van een instrument is tegenwoordig niet meer genoeg. Zelfontwikkeling, weten wat je *unique selling points* zijn, podiumpresentatie, het ontwikkelen van een eigen concept – het zijn zaken die erbij horen als je als musicus succesvol wilt zijn. Anders dan vroeger wordt tegenwoordig naar deze zaken gevraagd, als iemand een instrument bij het NMF aanvraagt. Van een bruiklener wordt nu dus een visie verwacht: alleen goed spelen is niet meer genoeg.

3 De collectie

Het grootste deel van de collectie NMF-instrumenten bestaat uit strijkinstrumenten. De waarde van de meeste van deze instrumenten bevindt zich tussen de € 10.000 en € 500.000. Daarnaast is er een grote collectie strijkstokken, waarvan de waarde tussen de € 1.500 en € 10.000 bedraagt (uitgezonderd een aantal hoge uitschieters). Voorts bevinden zich ruim vijftig vleugels in onze collectie, meestal met een waarde tussen de € 15.000 en € 40.000 en er is een collectie harpen, waarvan de waarde tussen de € 10.000 en € 30.000 per instrument ligt. Andere soorten instrumenten, zoals bijvoorbeeld blaasinstrumenten, zijn nauwelijks vertegenwoordigd in de collectie. De reden daarvoor is dat deze instrumenten relatief goedkoop zijn. Instrumenten met een aanschafprijs van minder dan € 10.000 neemt het NMF niet in de collectie op. Bij deze prijs gaat het NMF ervan uit dat de musicus de aanschaf zelf kan bekostigen. Instrumenten waar geen of nauwelijks vraag naar is, neemt het NMF uiteraard ook niet in de collectie op.

Cultureel Erfgoed

Het NMF heeft een collectie met een museale waarde. Het gaat daarbij met name om een belangrijke collectie Nederlandse instrumenten of om langdurig door belangrijke Nederlandse musici bespeelde instrumenten. Daarnaast zijn er ook een aantal zeer waardevolle instrumenten van buitenlandse afkomst in de collectie opgenomen. Het NMF beschouwt zichzelf dan ook als een mobiel museum. Door de nadruk die de komende jaren op meer duurdere instrumenten gelegd zal worden, zal de museale waarde van de collectie naar verwachting alleen maar stijgen.

Strijkinstrumenten

a) Aankopen

De collectie is de afgelopen jaren behoorlijk uitgebreid, zowel in aantallen als in waarde, en is tevens veranderd van samenstelling. Vooral de onderkant van de collectie (de strijkinstrumenten met een waarde van € 10.000 - € 15.000) is gegroeid, met name door bouwopdrachten en door schenkingen van instrumenten. Inmiddels is er van dit soort instrumenten voldoende aanbod voor de huidige groep studenten. Een uitbreiding van deze categorie is daarom nu niet of nauwelijks meer nodig, tenzij de omvang van de groep

beginnende conservatoriumstudenten de komende jaren gaat stijgen. Vooral nog lijkt dat niet het geval te zijn.

Na het afstuderen en bij de start van een professionele carrière neemt de behoefte aan een beter (en dus kostbaarder) instrument vaak toe. Van deze categorie instrumenten heeft het NMF altijd een tekort gehad – en dat tekort bestaat nog steeds. Daarom richt het NMF de aandacht de laatste jaren op het duurdere segment. Er worden dus minder, maar duurdere instrumenten aangekocht, waarbij overigens een bovengrens (voor violen) bepaald is op maximaal ongeveer € 800.000. Een en ander heeft tot gevolg dat de gemiddelde waarde van een instrument uit de collectie gestegen is van iets onder de € 50.000 (in 2008) naar ruim € 68.000 (in 2017). Deze ontwikkeling zal zich de komende jaren voortzetten.

b) Schenkingen

Schenkingen van instrumenten worden altijd hoog op prijs gesteld. Wel wordt, meer dan voorheen, gelet op het feit of de schenking daadwerkelijk iets toevoegt aan de collectie. Vergroting van de collectie is niet per se het doel. Er dient ervoor gewaakt te worden dat door schenkingen de omvang en samenstelling van de collectie uit de pas gaan lopen met de vraag naar instrumenten. Dat betekent dat schenkingen beneden een vastgestelde waarde (nu € 10.000) standaard verkocht zullen gaan worden en dat getracht zal worden bij elke schenking de afspraak te maken dat instrumenten op termijn (doorgaans minimaal 10 jaar, soms tot minimaal 25 jaar) verkocht mogen worden, zodat in de toekomst grote overschotten van bepaalde instrumenten voorkomen kunnen worden.

Toetsinstrumenten

De collectie vleugels is de afgelopen jaren opgeschoond: alle in het verleden in bruikleen genomen toetsinstrumenten zijn inmiddels geretourneerd aan de eigenaren vanwege relatief hoge onderhoudskosten bij dit soort instrumenten. In bruikleen aan het NMF aangeboden toetsinstrumenten worden tegenwoordig om deze reden ook geweigerd. Kwalitatief ondermaatse instrumenten zijn uit de collectie verwijderd. De lat voor het aannemen van toetsinstrumenten is zeer hoog gelegd. Er komen daarom nu door schenkingen alleen nog maar hoogwaardige vleugels in de collectie. Er worden tamelijk veel toetsinstrumenten aangeboden en het aantal toetsinstrumenten in de collectie zal daarom naar verwachting groeien. Om te voorkomen dat het aantal toetsinstrumenten in de collectie het aantal bruikleners substantieel gaat overtreffen – en in dat geval het NMF voor ongebruikte instrumenten en opslagkosten komt te staan – worden andere soorten van bruikleen ontworpen. Voorbeelden hiervan zijn bruikleen aan niet-commerciële concertorganisaties, aan kamermuziekverenigingen, concertzalen en musea. Bij dat soort organisaties blijkt een grote behoefte te zijn aan kwalitatief goede instrumenten. Deze andere vorm van bruikleen brengt nieuwe aspecten met zich mee. Te denken valt aan een andere controle op beheer, gebruik, bewaking, klimaatbeheersing en dergelijke.

Naast de ‘gewone’ vleugels is er de afgelopen jaren ook een aantal fortepiano’s aan de collectie toegevoegd. Deze instrumenten blijken zeer goed te voldoen en creëren op hun beurt meer vraag naar dit soort instrumenten. De verwachting is dat dit ook het geval zal zijn bij klavecimbels. Met de schenking van twee van dergelijke instrumenten in de laatste twee jaar, is dit soort toetsinstrument nu ook geherintroduceerd in de collectie. In samenspraak en in overleg met bouwers en docenten wordt bekeken of het zinvol is deze collectie uit te breiden, en zo ja, op welke manier dat dient te gebeuren.

Strijkstokken

De collectie strijkstokken is niet zozeer opgezet vanuit de idee dat musici zich deze niet kunnen veroorloven, maar veeleer als een service aan hen om op een gemakkelijke manier meerdere stokken te kunnen uitproberen. Het gebruik van de juiste stok is van cruciaal belang. Met de ruime collectie die het NMF heeft opgebouwd, kunnen musici relatief eenvoudig uit een grote collectie uitproberen wat voor hen de meest geschikte stok is, zonder dat ze zich door een aankoop onmiddellijk vastleggen. Het NMF bezit

daarnaast ook een klein aantal stokken die wel zeer kostbaar zijn, en die wel bedoeld zijn voor musici die zich een dergelijke stok niet kunnen veroorloven.

Projectuitleen

Er is er een ontwikkeling te zien in de groei van het aantal en soort van instrumenten en strijkstokken dat op projectbasis (dus voor korte termijn) wordt ingezet. Voorbeelden hiervan zijn de collecties klassieke en barokstrijkstokken en een aantal bijzondere blaasinstrumenten als een contrabasfluit, een contrabasklarinet en een basklarinet. Het grotere aanbod van dit soort instrumenten in de collectie is gebaseerd op een toenemende vraag. Deze soort instrumenten worden doorgaans door musici zo weinig gebruikt, dat aanschaf door hen niet rendabel is.

Nieuw ontwikkelingen

Het NMF vindt het daarnaast belangrijk om nieuwe ontwikkelingen in de instrumentbouw of in het gebruik van instrumenten te stimuleren. Zo heeft het NMF in 2016 opdracht gegeven een 49-snarige zogenaamd “giant” harp te laten bouwen. Dit is een nog niet-bestaande variant van de traditionele 47-snarige harp. Ook wordt er momenteel gebouwd aan een bijzondere fortepiano met twee verwisselbare manualen. Het NMF vindt het belangrijk vernieuwingen in de instrumentbouw te ondersteunen en wenst daar een voortrekkersrol in te vervullen.

De verwachting is dat de waarde van de collectie instrumenten aan het einde van het jaar 2020 gegroeid is naar een omvang van meer dan € 35 miljoen. De groei van de collectie wordt daarbij zowel veroorzaakt door een toename van het aantal instrumenten, als door een waardestijging van een deel van de reeds aanwezige instrumenten.

4 De musici van het NMF

Bruikleners van het NMF zijn er in alle leeftijden. De jongste bruikleners zijn doorgaans rond de 12 jaar, de oudste rond de 65, vaak de leeftijd waarop ze hun instrument vanwege pensionering inleveren. De grootste leeftijdsgroep is altijd al de groep conservatoriumstudenten geweest: de leeftijdscategorie van 18 tot ongeveer 27 jaar. Dan is de behoefte aan een goed instrument groot en het inkomen meestal gering. Na het afstuderen stijgt het inkomen tot een niveau waarop een aantal musici zich op enig moment zelf een instrument kan veroorloven. Daarnaast vindt een klein deel van de musici een (doorgaans particuliere) sponsor of weldoener die hen een ander, beter instrument in bruikleen geeft. Zoals eerder beschreven, heeft het NMF een tekort aan de betere instrumenten die deze categorie musici nodig heeft. Indien het het NMF lukt om in de toekomst het aantal instrumenten van hogere kwaliteit te vergroten, zal de post-conservatoriummusicus vaker en beter geholpen kunnen worden. Als gevolg daarvan kunnen we een hogere gemiddelde leeftijd van de bruikleners verwachten, omdat musici langer gebruik zullen kunnen maken van ons aanbod.

De muziekwereld is altijd al zeer internationaal geweest. Nederlandse conservatoria en orkesten tellen steeds meer musici van buitenlandse afkomst in hun gelederen. Ook het NMF heeft te maken met toenemende internationalisering. Dat roept vragen op over enerzijds criteria die gelden bij toekenning van een instrument en anderzijds bij onderdelen van de huidige contracten, zoals de lengte van het contract en de controle op gebruik en onderhoud van het instrument. Ter voorkoming van mogelijke problemen worden – meer dan voorheen – duidelijkere afspraken gemaakt. Het NMF is er nadrukkelijk niet alleen voor Nederlanders, maar voor deelnemers aan het Nederlandse muziekleven. Die deelname moet wel een permanent of minstens langdurig karakter hebben.

5 Concerten en evenementen

De laatste tien jaar hebben een explosie van NMF-concerten gezien. Van een handjevol concerten per jaar, te tellen op de vingers van één hand, naar tegen de 80 concerten per jaar, soms zelfs meer. De belangrijkste redenen voor deze concerten waren het creëren van meer naamsbekendheid voor het NMF enerzijds en het verschaffen van podiumervaring voor met name jonge musici anderzijds. Door het organiseren van deze concerten kregen deze musici een uitgelezen mogelijkheid om het door hen geleerde in de praktijk te brengen: niet alleen bij bijvoorbeeld mensen thuis, maar ook in grote concertzalen in Nederland. Naast deze concerten wordt er incidenteel de gelegenheid aan musici geboden om deel te nemen aan geluidsopnames en klanktesten. De komende jaren zal de hoeveelheid concerten en dus de mogelijkheid tot deelname hieraan voor bruikleners minimaal op het niveau van de afgelopen jaren blijven liggen. In de jaren waarin een samenwerkingsverband met derden wordt aangegaan zal zelfs een aanzienlijke stijging van het aantal concerten te zien zijn.

6 Communicatie

Een goede communicatie met de twee belangrijkste doelgroepen van het NMF, bruikleners enerzijds en donateurs anderzijds, is van essentieel belang voor het functioneren van de stichting. Omdat het zulke uiteenlopende groepen zijn, met totaal andere karakteristieken, is het nodig de communicatie voor elke groep op maat te maken.

Contact met de bruiklener

De communicatie met onze musici blijft een belangrijk aandachtspunt. Deze groep musici is zeer divers, zowel qua leeftijd, inkomen, arbeidspositie, het soort en de kwaliteit van het door hen bespeelde instrument, hun achtergrond en opleiding, en hun nationaliteit. Ook de lengte van de bruikleen varieert van soms slechts enkele dagen (bij projectinstrumenten), tot een groot deel van hun leven. De verbindende factor is dat ze een instrument van het NMF bespelen. Ondanks de diversiteit van deze groep is het belangrijk ze dezelfde boodschap mee te geven, hoewel soms op een andere manier. Dat vereist discipline en flexibiliteit van de NMF-medewerkers en een open oog voor de specifieke situatie van elke afzonderlijke bruiklener. Stroomlijning van contact en informatie-uitwisseling heeft de afgelopen jaren al plaatsgevonden door de “Mijn NMF” applicatie voor de musici op de NMF-website. Ook werkt het NMF al lang met sociale media als Facebook en WhatsApp om deze doelgroep beter te bereiken. Er wordt nu gewerkt aan een vernieuwing van “Mijn NMF”, die het contact tussen partijen (ook tussen NMF-musici onderling) nog efficiënter en sneller mogelijk moet maken. Behalve dat het NMF informatie van de bruikleners nodig heeft om het juiste en efficiënte gebruik van de instrumenten te kunnen monitoren, heeft het NMF de musici ook nodig om de boodschap van het NMF duidelijk te kunnen maken. Laten zien wat je bereikt als goed doel, kan alleen door de impact te tonen van het handelen. Daarvoor is het nodig dat de musicus zijn verhaal doet. De bruiklener is dus de beste ambassadeur voor het NMF.

Contact met de donateur

De donateurs van het NMF behoren – in tegenstelling tot de bruikleners van het NMF – tot een redelijk homogene groep. Zij zijn relatief op leeftijd, behoren vaak tot de hogere inkomensklasse, hebben meestal een hoge opleiding, wonen doorgaans in de grote steden en welvarende gedeeltes van de Randstad en bespelen vaak zelf een instrument of hebben dat gedaan. Kwaliteit en betrouwbaarheid zijn waardes die voor hen belangrijk zijn. In de communicatie met de donateurs wordt aan deze karakteristieken en eigenschappen zoveel mogelijk recht gedaan. Belangrijke onderdelen van deze communicatie zijn het magazine, de bulletins, de e-mailnieuwsbrieven, de website en sociale media – en uiteraard het persoonlijke contact. Daarnaast zijn de Presentatieconcerten, huisconcerten en open dagen van wezenlijk belang, omdat daar het persoonlijke contact de aandacht krijgt. Velen blijken dat erg op prijs te stellen.

De relatie tussen de donateurs en het NMF heeft uiteraard ook een financiële component. Het NMF onderzoekt momenteel of er behoefte bestaat deze relatie meer te stroomlijnen. Zo is er bijvoorbeeld geen minimumbedrag om als donateur te boek te staan. Er zijn ook geen vaste tegenprestaties voor donateurs, gekoppeld aan een bepaalde hoogte van de jaarlijkse donatie. Uitgangspunt hierbij was altijd dat tegenprestaties (en het registreren van een systeem van tegenprestaties) geld kosten en dat dat ten koste gaat van de werkelijke zinvolle bestedingen van het NMF. In het licht van de wens het donateurs aantal substantieel te laten groeien, heeft deze visie wellicht aanpassing.

7 Presentatie van de collectie

Het NMF vindt het belangrijk de collectie toegankelijk te maken voor het publiek. In de eerste plaats om hen te laten zien wat er gebeurt met het geld dat het NMF van zijn donateurs krijgt. Daartoe organiseert het NMF zelf jaarlijks enige tientallen concerten. Dat doet zij soms alleen, maar vaak ook in samenwerking met partners. De samenwerking rondom het door het NMF geïnitieerde “Weekend van het NMF” (voorheen met onder meer Vereniging Hendrick de Keyser, Erfgoedvereniging Heemschut en Stichting het Groninger Landschap en Natuurmonumenten) zal in de komende jaren verder worden uitgebouwd.

Maar de collectie wordt niet alleen ‘live’ gepresenteerd. Op de website van het NMF is de afgelopen jaren een digitale presentatie van de instrumenten geplaatst. Alle instrumenten zijn hoogwaardig gefotografeerd en omschreven en op deze manier daarmee ontsloten voor het publiek. Tevens wordt op de website aangegeven wie het instrument bespeelt. Het afgelopen jaar is een begin gemaakt om te trachten de herkomst en geschiedenis van de instrumenten vast te leggen, voor zover deze bekend is. Zo wordt aan de naakte feiten het verhaal van het instrument gekoppeld. Deze ontwikkeling zal de komende jaren standaardpraktijk worden bij nieuwe of geschonken instrumenten. Maar instrumenten zijn natuurlijk voornamelijk van belang vanwege de klank die ze voortbrengen. Naast de fotografische presentatie en de verhalen is er daarom het plan om een digitaal klankarchief te ontwikkelen: van elk belangrijk instrument in de collectie wordt een muziekfragment op de website geplaatst. Op die manier wordt de collectie op een derde, zeer belangrijke wijze, ontsloten.

Het deel van de collectie dat niet uitgeleend is (gemiddeld ongeveer 5% van alle instrumenten) bevindt zich in de instrumentenkamer van het NMF. Deze instrumenten zijn te bezichtigen na afloop van concerten bij het NMF en bij open dagen, die met enige regelmaat gehouden worden.

8 Het NMF als kenniscentrum

Het NMF heeft meer te presenteren dan alleen haar collectie. Mede omdat alle medewerkers van het NMF al geruime tijd bij de stichting werkzaam zijn, is er jarenlang expertise opgebouwd. Dat geldt in het bijzonder op het gebied van collectiebeheer. Er is een uitgebreide kennis van instrumenten, instrumentbouw en de historie hiervan. Maar daarnaast is er ook en met name ervaring bij het koppelen van musici aan instrumenten. Dit matchen van mens en instrument is wellicht wel het moeilijkste en tegelijkertijd het belangrijkste aspect bij de zoektocht naar een nieuw instrument. Naast deze specifieke kennis op het gebied van instrumenten en musici, is er door de verschillende achtergronden van de medewerkers van het NMF kennis aanwezig op een aantal gebieden die voor (jonge) musici nuttig kan zijn bij hun ontwikkeling. Het gaat hierbij om juridische kennis, financiële kennis, kennis op het gebied van artist management, promotie, marketing, fondsenwerving, coaching, ervaring bij het programmeren en dergelijke.

Deze kennis kan in de komende jaren op minstens twee manieren ingezet worden. Ten eerste in de begeleiding van musici die bij het NMF terecht kunnen voor meer dan alleen een instrument. 'Musici helpen' stopt niet bij alleen dit onderdeel – het gaat er niet alleen om musici een instrument te verschaffen, het gaat erom wat deze musici daarmee uiteindelijk kunnen bereiken. Daarvoor is meer nodig. Deze hulp werkt ook naar twee kanten: want hoe meer de musicus heeft aan het NMF, des te meer heeft het NMF aan de musicus. Een tevreden en succesvolle bruiklener is immers het beste bewijs voor het nut van het NMF. Ten tweede kan de kennis gebruikt worden voor informatie aan buitenstaanders. De wereld van de muziek en het belang van muziekinstrumenten daarin blijkt telkens weer fascinerende verhalen op te kunnen leveren die voor velen interessant kunnen zijn. Het NMF bezit bij uitstek de kennis en middelen om bijvoorbeeld 'klanktesten' en lezingen (eventueel ook als onderdeel van de conservatoriumopleiding) over alles wat met instrumenten te maken heeft, te organiseren. Meer dan voorheen zal de komende jaren aan dit aspect aandacht worden gegeven.

9 Financiën en fondsenwerving

Ondanks het einde van de overheidssubsidie in 2012 enerzijds en de daarmee verband houdende teruglopende inkomsten uit vermogensfondsen anderzijds, heeft het NMF het hoofd de afgelopen jaren ruimschoots boven water kunnen houden. De jaren 2015 en 2016 waren zelfs qua inkomsten de twee beste jaar ooit uit de geschiedenis van het NMF. Particuliere donateurs en familiefondsen zijn de laatste jaren voor gemiddeld bijna 80% verantwoordelijk voor de inkomsten van het NMF. Dit soort inkomsten bestaat uit gewone donaties (veelal in de vorm van periodieke schenkingen), schenkingen van instrumenten bij leven en inkomsten uit legaten en erfenissen (ook in natura, dus in de vorm van instrumenten). De resterende inkomsten zijn afkomstig van bruikleen van musici (zij betalen een geringe bijdrage voor het gebruik van hun instrument, naast de verzekeringspremie die ze ook zelf betalen).

Omdat de donateurs van het NMF doorgaans zeer trouw zijn en daarnaast gemiddeld een hoog bedrag per jaar doneren en het aantal donateurs geleidelijk aan stijgt, zal er naar verwachting een stabiele basis van inkomsten blijven in de komende jaren. Desalniettemin blijven incidentele inkomsten (zoals legaten en erfenissen) nodig om per saldo genoeg (dat wil zeggen, genoeg om minimaal de exploitatiekosten van het NMF te dekken) binnen te halen. Onzekerheid blijft daarom een rol spelen in het financiële plaatje, zeker als er een jaar toevallig veel geormerkte gelden binnen komen. Vrij besteedbare inkomsten blijven immers hard nodig om de organisatie te kunnen laten functioneren.

Omdat een organisatie altijd gebaat is met zekerheden, zal er substantieel meer geld binnengehaald moeten worden om die onzekerheid te laten verdwijnen. Daarvoor zal in de komende jaren nagedacht moeten worden over een andere aanpak van fondsenwerving. De huidige manier is weliswaar succesvol genoeg gebleken om elk jaar, naast het voldoen van de exploitatiekosten, een aantal bijzondere instrumenten te kunnen aankopen, maar het aantal donateurs is in absolute aantallen maar beperkt gestegen. Daar staat tegenover dat gemiddeld meer dan de helft van de grote donaties (gedefinieerd als schenkingen met een waarde van € 5.000 of meer) afkomstig zijn van mensen die tot het moment van schenken onbekend bij het NMF waren. Dat duidt op een grotere laag van mensen die wel door het NMF bereikt worden, maar waar we het bestaan niet van kennen totdat men doneert. Dat is hoopvol (en enigszins mysterieus tegelijk).

Een van de nieuw te ontwikkelen zaken zou de vorming van een aparte kring van jonge donateurs kunnen zijn. De gemiddelde leeftijd van een NMF-donateur bedraagt nu 72 jaar. Het aantal donateurs beneden de 40 jaar is (bijna) op de vingers van één hand te tellen. Hier is dus nog winst te behalen, hoewel we ons tegelijkertijd moeten realiseren

dat ouderen waarschijnlijk meer gevoelig zijn voor onze boodschap dan jongeren. En dat deze ouderen doorgaans meer geld te besteden hebben. In navolging van culturele organisaties als het Concertgebouw(orkest) (Entree – tot 35 jaar), de Nationale Opera (Young Patrons Circle – tot 45 jaar), het Rijksmuseum (Rijksextra – tot 40 jaar), Vereniging Rembrandt (Jongmaat – tot 25 jaar), The Landmark Trust (Young Landmarkers – tot 30 jaar) zou het NMF een aparte vriendenkring kunnen oprichten om jongere donateurs te trekken. Dat vereist een totaal andere en nieuwe aanpak en de organisatie van speciaal op deze doelgroep gerichte events. Belangrijk is het creëren van een groepsgevoel bij deze jongeren. Wellicht is er de mogelijkheid om ex-bruikleners in te zetten bij het bereiken van een jongere doelgroep.

Wat bij fondsenwerving belangrijker is dan ooit, is het tonen van de impact hiervan. Of, anders gezegd, het gaat er niet alleen om hoeveel geld er binnen is gehaald met fondsenwerving, het gaat er niet alleen om hoeveel en welke instrumenten ermee gekocht zijn, het gaat er niet alleen om welke musici daarmee geholpen zijn, het gaat er ook en vooral om wat deze musici vervolgens met het aan hen ter beschikking gestelde instrument bereiken. Dat vergt een andere vorm van informatieverschaffing aan (potentiele) donateurs, waar we ook de medewerking van onze musici voor nodig hebben. Donateurs verwachten meer dan voorheen op de hoogte gehouden te worden, betrokken gehouden te worden bij de musicus. Het NMF zal moeten inzetten op het meer in contact brengen van de donateurs met de musici. Het aan de wieg staan van jong talent en die gedurende hun carrière helemaal te kunnen volgen, zal veel (potentiele) donateurs kunnen aanspreken. Hier ligt een grote kans voor het NMF.

10 Organisatie

Per augustus 2016 is een Raad van Toezicht-model voor het NMF van kracht. Dat betekent dat het besturen van de stichting vanaf dat moment door de directie gebeurt. Alle leden van het vroegere bestuur zijn overgegaan naar de nieuwe Raad van Toezicht. In het kader van deze nieuwe structuur zijn uiteraard de statuten van de stichting aangepast. In de nieuwe statuten zijn nu ook voor het eerst omschrijvingen gegeven van een aantal commissies binnen het NMF, namelijk de Instrumentencommissie, de Raad van Advies en het Comité van Aanbeveling.

De Instrumentencommissie van het NMF is de afgelopen jaren vergroot en verjongd. Er zijn specialisten benoemd voor onder meer altviool, contrabas en piano. Met de huidige omvang en expertise van de commissie is het NMF geëquipeerd om de komende jaren vooruit te kunnen.

De omvang van de kantoororganisatie is sinds 2008 nauwelijks gestegen. In dat jaar was het aantal FTE 4,3, in 2016 was dat gegroeid naar FTE 4,95. Wel is er incidenteel (en de laatste jaren structureel) in deze periode steeds meer gebruik gemaakt van vrijwilligers. Met name bij projecten zoals het Weekend van het NMF, de Presentatieconcerten en de Open Monumentendagen is de inzet van vrijwilligers onontbeerlijk geworden. Met ingang van 2017 zijn er officieel vijf vaste vrijwilligers bij het NMF betrokken, die ook buiten bovengenoemde activiteiten en evenementen hun inspanningen leveren. Het gaat hierbij om activiteiten als de verwerking van nieuwe donaties, het doen van onderzoek naar de achtergrond en afkomst van instrumenten met als doel de collectie beter te omschrijven voor intern en extern gebruik, het houden van presentaties tijdens evenementen en het in praktische zin afhandelen van schenkingen van instrumenten. Met uitzondering van het beschrijven van de collectie (dat is inmiddels grotendeels afgerond), zullen deze activiteiten in de toekomst alleen maar gaan toenemen. De ervaring leert dat het meer persoonlijk maken van het contact met schenkers van geld en instrumenten en met bezoekers van evenementen, zijn vruchten meer dan afwerpt. Een persoonlijke benadering wordt door vrijwel iedereen op hoge prijs gesteld, maar is arbeidsintensief. De kwaliteit van deze persoonlijke benadering dient hoog te zijn en conform de

verwachtingen die het publiek heeft. Dat betekent dat er hoge eisen aan de vrijwilligers worden gesteld. De opdracht aan het NMF de komende jaren is daarom het vrijwilligersbestand zodanig uit te breiden, dat het voor de buitenwereld zo voelt alsof er geen verschil is tussen NMF'ers in loondienst en NMF-vrijwilligers. Het gaat hierbij zowel om betrokkenheid vanuit de vrijwilligers als om deskundigheid. Belangrijk is daarom een goede selectieprocedure bij het aannemen van vrijwilligers en het hen bewustmaken van de vaak zeer persoonlijke benadering die donateurs wensen.

11 Samenwerking

Het NMF heeft de afgelopen jaren samenwerking gezocht en gevonden met een aantal andere instanties, zoals met verschillende conservatoria, kamermuziekverenigingen, de Vereniging Hendrick de Keyser, het Groninger Landschap, de Bond Heemschut, het Nederlands Vioolconcours en Natuurmonumenten. Niet alleen heeft deze samenwerking de deuren geopend voor evenementen en projecten die anders niet mogelijk zouden zijn geweest, het NMF heeft met deze samenwerking een uitzonderlijk grote groep nieuwe mensen kunnen bereiken. De bekendheid van het NMF is hiermee aanzienlijk gegroeid en zulks tegen (naar verhouding) relatief lage kosten. Samenwerking met derden is en blijft daarom een speerpunt voor de toekomst.

12 Overig

De afgelopen tien jaar is de collectie van het NMF flink uitgebreid en ook van samenstelling veranderd. Deze groei en verandering zijn grotendeels veroorzaakt door de vraag van musici naar bepaalde instrumenten en (in mindere mate) door de soort en hoeveelheid van aan het NMF aangeboden en geschonken instrumenten. Een en ander betekent dat automatismen uit het verleden nu vaak niet meer geldig zijn. Het *finetunen* van de collectie instrumenten is nu een grotere noodzaak dan in het verleden. Dat maakt onderzoek naar de mogelijke behoeftes van toekomstige en huidige bruikleners wenselijk, in sommige gevallen zelfs noodzakelijk. Samenwerking met studenten van universiteiten en hogescholen die stageplaatsen en scriptieonderwerpen zoeken hebben in de afgelopen jaren al een aantal malen vruchtbare resultaten opgeleverd. Het NMF wil deze samenwerking graag voortzetten en intensiveren.

Afhankelijk van de antwoorden die volgen uit het doen van onderzoek naar de muziekwereld in Nederland zullen we onze doelstellingen voor de komende jaren eventueel moeten aanpassen. Dat betreft dan met name de vragen hoeveel musici jaarlijks een behoefte zullen doen op het NMF, voor hoeveel van dezen we een instrument zullen moeten aanschaffen (omdat de huidige collectie nog niet voldoet), hoeveel geld we daarvoor nodig hebben en wat dit betekent voor het aantal donateurs van het NMF.

13 Meerjarenbegroting

Het NMF heeft als uitgangspunt dat binnengekomen gelden (na aftrek van de exploitatiekosten) in zijn geheel besteed dienen te worden aan instrumenten. Omdat het aankopen van instrumenten zorgvuldig moeten gebeuren en daarom vaak een langere tijd in beslag neemt, kan het zijn dat een positief financieel resultaat in een bepaald jaar, in de jaren daarna resulteert in negatieve financiële resultaten. De negatief begrootte resultaten in 2018 zijn nog een noodzakelijk gevolg van een groot positief resultaat in 2015.

Meerjarenbegroting NMF 2018-2021

(Alle bedragen x EUR 1.000)

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
BATEN				
▪ donaties bedrijven	3	5	5	5
▪ donaties stichtingen / fondsen	50	50	50	50
▪ donaties particulieren	310	320	340	350
Totaal donaties	363	375	395	405
▪ schenkingen in natura	180	200	200	225
▪ nalatenschappen in natura	100	110	125	150
▪ nalatenschappen in geld	350	400	450	550
▪ overige baten (evenementen)	-50	-25	-50	-25
Totaal baten uit eigen fondsenwerving	943	1.060	1.120	1.305
▪ overige baten	215	220	225	235
Som der baten	1.158	1.280	1.345	1.540
LASTEN				
▪ totaal besteed aan doelstelling	887	900	950	1.000
▪ totaal werving baten	227	150	165	200
▪ beheer en administratie	210	215	220	230
Som der lasten	1.324	1.265	1.335	1.430
RESULTAAT	-166	15	10	110

Dit meerjarenplan is samengesteld naar aanleiding van meerdere gesprekken met alle medewerkers van het NMF tijdens het najaar van 2016. Er zijn ook een aantal gezamenlijke bijeenkomsten geweest waarbij de uitgangspunten van dit plan besproken zijn. Het plan is gedurende het najaar van 2017 en begin 2018 in gesprekken met de RvT geactualiseerd en op details aangepast.

Vastgesteld door het bestuur op 3 april 2018.

Goedgekeurd door de Raad van Toezicht op 5 april 2018.